

Murphy's Masterclass DEEL 1

'Volleybal, dat is tachtig procent mentaliteit'

Alle facetten van het coach zijn in Nederland: daarover gaat de zo'n twaalf afleveringen durende serie Murphy's Masterclass. Verwijzingen naar internationale voorbeelden worden daarbij niet geschuwd. Om te beginnen een profiel van trainer/coach Peter Murphy.

Hij is nog uit de grijze tijd toen je met twee keer trainen in de top van Nederland kon bivakkeren. Volleybaltrainer Peter Murphy noemde de resultaten van die aanpak bij eredivisieclub Orion uit Doetinchem verbazingwekkend. 'We doen dingen die je normaal gesproken met twee keer trainen in de week niet kunt,' sprak hij eind jaren zeventig in de Volkskrant. Murphy wist toen al dat méér, véél meer trainen ('Gewoon meer trainen dan de tegenstander,' was een kop boven een interview met hem) de opmaat zou zijn voor een verbetering van het Nederlandse prestatieniveau. Enkele jaren later kwam Arie Selinger - die andere volleybalprofessor van het laagland - die theorie bevestigen. Meer trainingsarbeid, in het dagelijks samenzijn van de allerbesten van het land, zou ervoor zorgen dat de middelmatige volleyballers van Nederland wereldtoppers werden. Die ontdekking van de sporthemel, door een van de belangrijkste facetten - trainingsomvang - van de Murphy methode, deed de Nederlandse olympische topsport over een breed front opbloeien. Midden jaren tachtig - Murphy was in die tijd technisch directeur bij de vooruitstrevende volleybalbond NeVoBo - werden de steigers geplaatst voor wat nu reeds als een hausse in de geschiedenis van de nationale sport mag worden gekenschetst: het laatste decennium van de twintigste eeuw, met de olympische pieken van Barcelona, Atlanta en Sydney, en van Albertville, Lillehammer en Nagano.

Teambuilding

Bij die modernisering van de Nederlandse topsport paste het uitdiepen van vele facetten van de begeleiding van de sporters. Er kwamen betere voorzieningen - lees miljoenen gulden - voor de topsport: op maatschappelijk, economisch en financieel niveau. De persoonlijke sportbegeleiding, van individu en

'Een witte kerk, een plein, blote voeten en dan de bal die door de lucht ging, controleerbaar'

team, werd ook intensiever. Murphy maakte nog voordat Louis van Gaal daarin een reputatie vestigde, school met teambuilding en mentale begeleiding. De ex-fysiotherapeut had de kennis daarover opgedaan uit vroege ontmoetingen met sportpsychologen als Peter Blitz en John Syer, maar hij putte daartoe ook met regelmaat uit zijn Canadese en Noord-Amerikaanse bronnen. Peter Murphy werd geboren in Hamilton, Ontario, uit een Canadese bevrijder en een Nederlandse moeder en stak als vijfjarige de grote plas over om in Nederland te gaan wonen. Hij was een voetballertje toen hij als tienjarige aan het strand van Katwijk voor het eerst volleybal zag. Hij was direct verkocht. 'Ik was helemaal apathisch en dacht: dat ga ik ook doen.' Dat indrukwekkende beeld riep hij later nog vaak op: 'Katwijk aan Zee. Een witte kerk, een plein, blote voeten en dan de bal die door de lucht ging, controleerbaar.'

Geliefd water

Dat beeld - je geluk vinden aan het water - verankerde hij. Bij dat geliefde water nam hij in moeilijke tijden, als bondscoach van de Nederlandse volleybalvrouwen of als technisch directeur van de NeVoBo, zijn beslissingen: het Pikmeer bij Grouw in '85 tijdens de bronzen Europese titelstrijd in eigen land of de Bodensee toen in 1989 beslist moest worden over de toekomst van de mannenploeg. Na het zeker stellen van het Europese zilver van 1991 in Rome stapte Murphy onvervaard het water in van de Trevi-fontein, plaats van gelukszoekers en muntjesgooiers. De drieste daad - Anita Ekberg deed het hem voor in La Dolce Vita - kostte de onorthodoxe Udenaar een nacht in de cellen van enkele Romeinse politiebureaus, waar ze bij god niet wisten wat ze met deze gekke Nederlander aan moesten. Rome '91 was, met de zesde plaats in olympisch Barcelona (1992) en het EK-brons van 1985, het hoogtepunt uit de coachloopbaan van Peter Murphy. In 1993 vertrok hij bij het vrouwenteam dat hij met twee korte onderbrekingen liefst elf jaar onder

'Ik was een simpele bewegingsboer'

zijn hoede had. Hij was in '94 nog een jaar assistent bij Joop Alberda's mannenteam. Het duo coachte de ploeg van Zwerver en Blangé naar het destijds zwaar onderschatte WK-zilver van Athene. 'Vijftien jaar langs de lijn, dan pas ben je als coach serieus te nemen,' meent

Murphy. 'Dan heb je niet alleen het nationale team gecoacht, maar je hebt de hele performance gedaan. Je weet waarover je lult.'

De wereld rond

Murphy werd zelf al op 22-jarige leeftijd coach. Hij stopte als spelverdeler bij Goudse, omdat hij het niet kon verdragen dat anderen minder leergierig en eerzuchtig waren dan hij. Hij besloot al jong om trainer te worden en hield dat liefst 25 jaar vol: naast zijn rol bij de verschillende nationale teams was hij trainer van Energo, Corbulo, Orion en Martinus. Vaak botste hij met besturen en structuren. Murphy had visies hoe het anders zou moeten in de sport. Hij was niet voor niets technisch adviseur van wereldbond FIVB. Op eigen kosten trok hij vanaf 1970 de wereld rond. Een WK in Zuid-Amerika liet hij niet links liggen. Bij het wereldkampioenschap in Italië, in 1978, liet hij zich inhuren als verslaggever van het bondsmagazine Volleybal. Het WK van 1998 in Japan volgde hij als chef van de computeranalyse. In zijn loopbaan ging het eerst om techniek ('ik was een simpele bewegingsboer'), daarna tactiek en teamopbouw. De laatste tien jaar van zijn trainerscarrière richtte hij zich helemaal op de mentale facetten van het spel. 'Volleybal, dat is tachtig procent mentaliteit,' stelde hij al snel vast. Dat paste later bij elke sport, waarin hij als mentaal begeleider opdoek.

Hollands sausje

Murphy maakte in die bloeitijd de overstap van trainer naar coach. Dat onderscheid houdt hij nog altijd aan, nu als leider van de MasterCoach in Sports, de eliteopleiding die hij vorig

jaar bij NOC*NSF op poten heeft gezet. Eerst ben je in de visie van Murphy trainer, de man in het veld die dingen voordoet, spelers letterlijk bij de hand neemt. Later word je coach, de meester van elke situatie. Het is

'Vijftien jaar langs de lijn, dan pas ben je als coach serieus te nemen'

de ambachtsman die zich via het stadion van gezel tot de meester ontwikkelt en zo het vakmanschap onder de knie krijgt. Murphy - sinds 1996 actief als technisch adviseur teamsporten bij de sportkoepel NOC*NSF en mental trainer van Sport Consulting Team SCT - keek door de jaren veel om zich heen. Hij pikte wat mee van het volleybal van de Russen, de Amerikanen, de Cubanen, de Brazilianen en de Aziaten, maar zorgde er altijd voor daaraan zijn eigen draai te geven. Niet blind kopiëren, 'da's niet goed genoeg,' maar een Hollands sausje eroverheen, de opgedane kennis inventief en innovatief hanteren, zo heeft Murphy het gedaan. Hij heeft zijn voorbeelden, zijn inspirators uit heden en verleden: Phil Jackson, de meestercoach van NBA-sterrenploeg Chicago Bulls; Jan Janbroers, de schrijver van Modern Coachen; John Woolen, 'de winnendste coach ever in de NCAA'; Bobby Knight, ook zo'n man uit het Amerikaanse college-basketbal; Arie Selinger; Rinus Michels; Ton Boot; Joop Alberda;

Foppe de Haan, met wie hij samenwerkte bij Heerenveen; en toch ook Louis van Gaal.

Symbolen

Murphy is de man van de group dynamic in de Ardennen, een survivaltocht van tien dagen waarin het frame van het nationale vrouwenvolleybalteam werd getest op breekbaarheid, elasticiteit en schokbestendigheid. Hij is de man van de symbolen. In '91 kreeg iedere speelster van zijn team een sleutel, de sleutel tot succes: er stonden de woorden synergie, motivatie, respect, plezier en zelfvertrouwen op en het wees in de schacht op de 'mogelijkheid tot een medaille'. Met Alberda liet hij in '94 het mannenteam een piramide rondsjouwen, de piramide van succes. Toen de wereldtitel op het nippertje werd gemist, schopten de spelers het ding van triplex in de Griekse kleedkamer in elkaar. Het had zijn diensten bewezen. In de gangen van olympische dorpen en op de coachplatforms van NOC*NSF - binnenkort wordt het vijfzigste gehouden - heeft Peter Murphy door de jaren ontdekt dat er behoefte is aan een overkoepelende structuur, van kennis, geld en voorzieningen. Hij werkt nu aan de bouw van TEC-net, het Topsport Expertise Centrum, aan de bundeling van alle bestanden van bondscoaches, aan de elitecursussen. Het wordt tijd, 'want d'r zit veel kennis in Nederland, hoor.' ◀

*Peter Murphy (1947, Hamilton, Canada) heeft zijn hele sportieve leven doorgebracht in de volleybalsport. Hij trainde een reeks clubteams zoals Orion (mannen) uit Doetinchem en Brother Martinus uit Amstelveen. In 1978 en in 1982 leverde hem dat de onderscheiding 'volleybalcoach van het jaar' op. Ook was hij in totaal negen jaar (1982-1986 en 1990-1994) bondscoach van het vrouwenteam. Met deze ploeg veroverde hij in 1991 een zilveren medaille en in 1985 in eigen land een bronzen medaille op het Europees kampioenschap. Voor die laatste prestatie werden 'Murphy's meiden' door de sportpers uitgeroepen tot sportploeg van het jaar. Zowel in 1985 als in 1991 hadden beide medailles niet alleen een technisch/tactische basis, maar waren zij ook het resultaat van een uitstekende teambuilding. In 1990 gingen de volleybalsters daarvoor op survival in de Ardennen. Voor de eerste maal in de geschiedenis werd in 1992 olympische kwalificatie afgedwongen. Het nationaal vrouwenteam eindigde op een zeer verdienstelijke zesde plaats tijdens de Olympische Spelen van 1992 in Barcelona. Van 1986 tot 1990 was Murphy werkzaam als technisch directeur van de Nederlandse Volleybal Bond. In die functie was hij een van de grondleggers van het Bankrasmodel dat de mannenploeg onder leiding van Arie Selinger (1986-1989) en later Joop Alberda (1993-1996) wereldfaam zou bezorgen. Murphy heeft een beroepsopleiding als fysiotherapeut. Inmiddels is hij werkzaam voor de nationale sportkoepel NOC*NSF als extern technisch adviseur. Op internationaal niveau wordt hij gerespecteerd door de wereldvolleybalbond FIVB. Hij was onder meer verantwoordelijk voor de technische evaluatie van de Olympische Spelen van Atlanta 1996, de wereldkampioenschappen vrouwen en mannen 1998 alsmede de World Cup 1999, ook in Japan. In de (inter)nationale sportwereld geldt Murphy als expert, docent en spreker op het gebied van topsportbeleid, talentontwikkeling, braintyping (typologie), communicatie, mental coaching en teambuilding.*